

دیدگاه مرکز درباره:

عدالت در بودجه‌ریزی مناطق

بررسی سهم شهروندان مناطق ده‌گانه شهرداری تبریز در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

شماره: ۴۶۷-۶/م/پ | تاریخ: ۱۴۰۲/۱۱/۲۹

متن (PDF) از طریق سایت مرکز به نشانی rctbz.tabriz.ir قابل دریافت است.

آدرس: بزرگراه پاسداران، ورودی اول فرشته جنوبی به سمت بلوار دوکمال، ساختمان شورا، طبقه اول

الحمد لله

دیدگاه مرکز درباره: **عدالت در بودجه‌ریزی**

بررسی سهم شهروندان مناطق ده‌گانه شهرداری تبریز

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

شماره: ۴۶۷-۶/م/پ

تاریخ: ۱۴۰۲/۱۱/۲۹

حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به مرکز پژوهش‌های شورای شهر تبریز است.
متن (PDF) از طریق سایت مرکز به نشانی rctbz.tabriz.ir قابل دریافت است.
آدرس: بزرگراه پاسداران، ورودی اول فرشته جنوبی به سمت بلوار دوکمال، ساختمان شورا، طبقه اول

عنوان اصلی: عدالت در بودجه‌ریزی
عنوان فرعی: بررسی سهم شهروندان مناطق ده‌گانه شهرداری تبریز در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳
پدیدآور: حسین احمدزاده گلی
ناظر: معاونت پژوهشی مرکز
نوع و شماره: دی‌گاه (۱۸۳-۲-۳۵)
شماره: ۴۶۷-۶/م/پ تاریخ: ۱۴۰۲/۱۱/۲۹
متن (PDF) از طریق سایت مرکز قابل دریافت است
این متن در پرتال جامع مطالعات شهری ایران بارگذاری شده است
دریافت نظر و پیشنهاد: rctc@tabriz.ir ۰۴۱-۲۱۰۴۰۹۰۰
آدرس: بزرگراه پاسداران، ورودی اول فرشته جنوبی به سمت بلوار دوکمال، ساختمان شورا، طبقه اول

مقدمه

مهم‌ترین مأموریت مدیریت شهری، زمینه‌سازی برای تحقق حداکثری عدالت از رهگذر سیاست‌گذاری است. سیاست‌گذاری عدالت‌محور بر بستر برنامه‌ریزی ظهور می‌یابد؛ بنابراین، هراندازه که برنامه‌ریزی، معطوف به دسترسی عادلانه همگانی به امکانات و خدمات شهری شکل بگیرد، امکان نیل به عدالت، تقویت می‌شود. تا جایی که به شورای اسلامی شهر و شهرداری مربوط می‌شود، مسائل حوزه عدالت شهری، تا زمانی که در قالب برنامه‌بودجه حل و فصل نگردد، با امکان دیگری، حل و فصل نمی‌شود. حتی تغییرات مدیریتی نیز قادر به اصلاح وضع موجود نخواهد بود. هر ساله، شهرداری با تدوین برنامه‌بودجه، به استقبال مسائل شهری می‌رود و ظرفیت و منابع خود را در این چارچوب به کار می‌گیرد. علم به ویژگی‌های مختلف برنامه‌ای که نوشته می‌شود، می‌تواند برنامه‌ریزان را نسبت به نتایج این برنامه‌ها، آگاه‌تر نماید.

این گزارش با بررسی شاخص سرانه شهروندی (سهم هر شهروند از لایحه بودجه) در پی بررسی و مقایسه سهم هر یک از مناطق شهری از بودجه کل شهرداری تبریز در لایحه بودجه ۱۴۰۳ است. آنچه نشان داده می‌شود، به‌عنوان شاخصی روشن و البته حداقلی، از بازنمایی رویکردها و سیاست‌های مدیریت شهری است. تحول در توزیع اعتبارات و عادلانه‌تر شدن روند توزیع، یکی از معیارهای اصلی ارزیابی عملکرد شورای اسلامی شهر و شهرداری تبریز، خواهد بود.

۱- سهم مأموریت‌ها در بودجه پیشنهادی

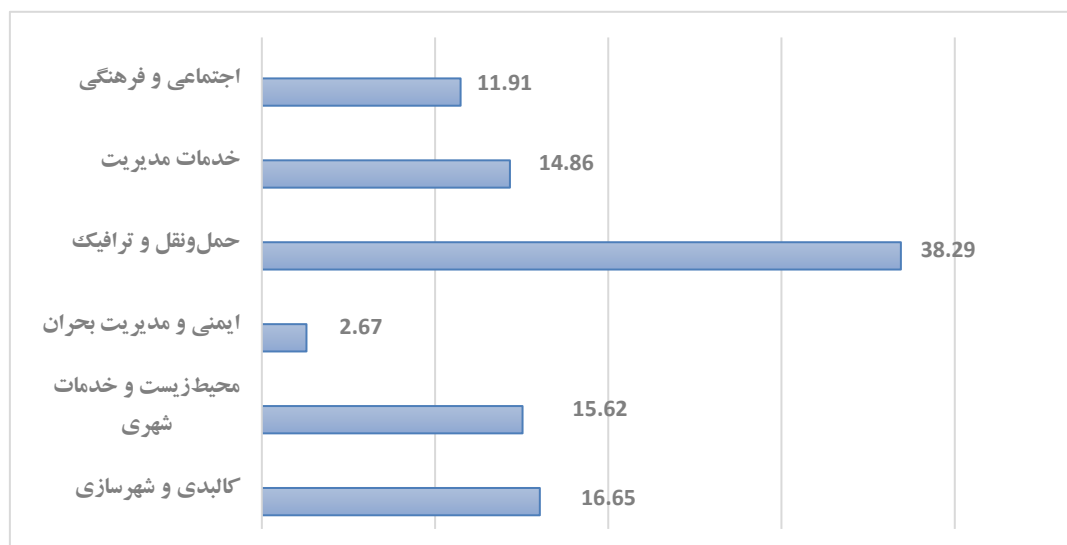
ارقام به ریال

جدول شماره یک: مقایسه سهم مأموریت‌های شش‌گانه در لایحه بودجه ۱۴۰۳ و بودجه مصوب ۱۴۰۲

تغییرات	سهم از بودجه سال ۱۴۰۲	مبلغ مصوب ۱۴۰۲	سهم از لایحه پیشنهادی ۱۴۰۳	مبلغ پیشنهادی ۱۴۰۳	مأموریت‌ها
۳۸/۱	۰۴/۱۸	۲۲,۹۳۱,۶۳۳,۷۷۸	۶۵/۱۶	۳۲,۰۹۲,۰۲۲,۴۹۴*	کالبدی و شهرسازی
۱۸/۲	۸۰/۱۷	۲۲,۶۳۰,۹۰۵,۰۷۳	۶۲/۱۵	۳۰,۰۹۷,۳۰۰,۹۴۰	محیط‌زیست و خدمات شهری
۶۲/۰	۲۹/۳	۴,۱۸۸,۰۰۰,۰۰۰	۶۷/۲	۵,۱۵۰,۲۹۳,۰۴۵	ایمنی و مدیریت بحران
۳۵/۰	۹۴/۳۷	۴۸,۲۳۶,۵۱۲,۵۱۳	۲۹/۳۸	۷۳,۷۷۵,۲۲۵,۰۲۱	حمل‌ونقل و ترافیک
۹۲/۰	۷۸/۱۵	۲۰,۰۶۸,۳۴۸,۶۳۶	۸۶/۱۴	۲۸,۶۴۰,۶۸۷,۸۰۳	خدمات مدیریت
۷۶/۴	۱۵/۷	۹,۰۸۴,۶۰۰,۰۰۰	۹۱/۱۱	۲۲,۹۴۴,۴۷۰,۶۹۷	اجتماعی و فرهنگی
-	-	۱۲۷,۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰	-	۱۹۲,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰	بودجه کل مرکز مناطق

* ارقام جدول مربوط به بودجه مرکز و مناطق شهرداری تبریز است و مبالغ مربوط به شرکت‌ها، مؤسسات و سازمان‌ها در این جدول منظور نشده است.

نمودار ۱: مبلغ و سهم مأموریت‌های شش‌گانه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳

طبق نمودار فوق، بیشترین سهم از بودجه پیشنهادی ۱۴۰۳ متعلق به مأموریت حمل‌ونقل و ترافیک با مبلغ هفت هزار و سیصد و هفتاد و هفت میلیارد تومان است. به عبارتی ۳۸/۲۹ درصد از بودجه (به‌غیر از سازمان‌ها) به این مأموریت پیشنهاد شده است و نسبت به بودجه مصوب سال قبل ۰/۳۵ درصد افزایش سهم داشته است. مأموریت کالبدی و شهرسازی با سهم ۱۶/۶۵ درصدی و مبلغ سه هزار و دویست میلیارد تومان از بودجه پیشنهادی در جایگاه دوم قرار دارد و نسبت به بودجه مصوب سال قبل ۱/۳۸ درصد کاهش سهم داشته است. رتبه سوم این تقسیم‌بندی به مأموریت محیط‌زیست و خدمات شهری با مبلغ سه هزار میلیارد تومان و ۱۵/۶۲ درصد تعلق دارد و نسبت به بودجه مصوب سال قبل ۲/۱۸ درصد کاهش سهم داشته است. مأموریت خدمات مدیریت با سهم ۱۴/۸۶ درصدی و مبلغ دوهزار و هشتصد و شصت و چهار میلیارد تومانی در جایگاه چهارم قرار دارد و نسبت به بودجه مصوب سال قبل ۰/۹۲ درصد کاهش سهم داشته است. ۱۱/۹۱ درصد از بودجه پیشنهادی با مبلغ دو هزار و دویست و نود و چهار میلیارد تومان متعلق به مأموریت فرهنگی اجتماعی است که آن را در جایگاه پنجم این تقسیم‌بندی قرار داده است که نسبت به بودجه مصوب سال قبل ۴/۷۶ درصد افزایش سهم داشته است. کمترین سهم از بودجه از آن مأموریت ایمنی و مدیریت بحران است با مبلغ پانصد و پانزده میلیارد تومان می‌باشد. به عبارتی تنها ۲/۶۷ درصد از بودجه پیشنهادی ۱۴۰۳ به این مأموریت تخصیص داده شده است که نسبت به بودجه مصوب سال قبل ۰/۶۲ درصد کاهش سهم داشته است.

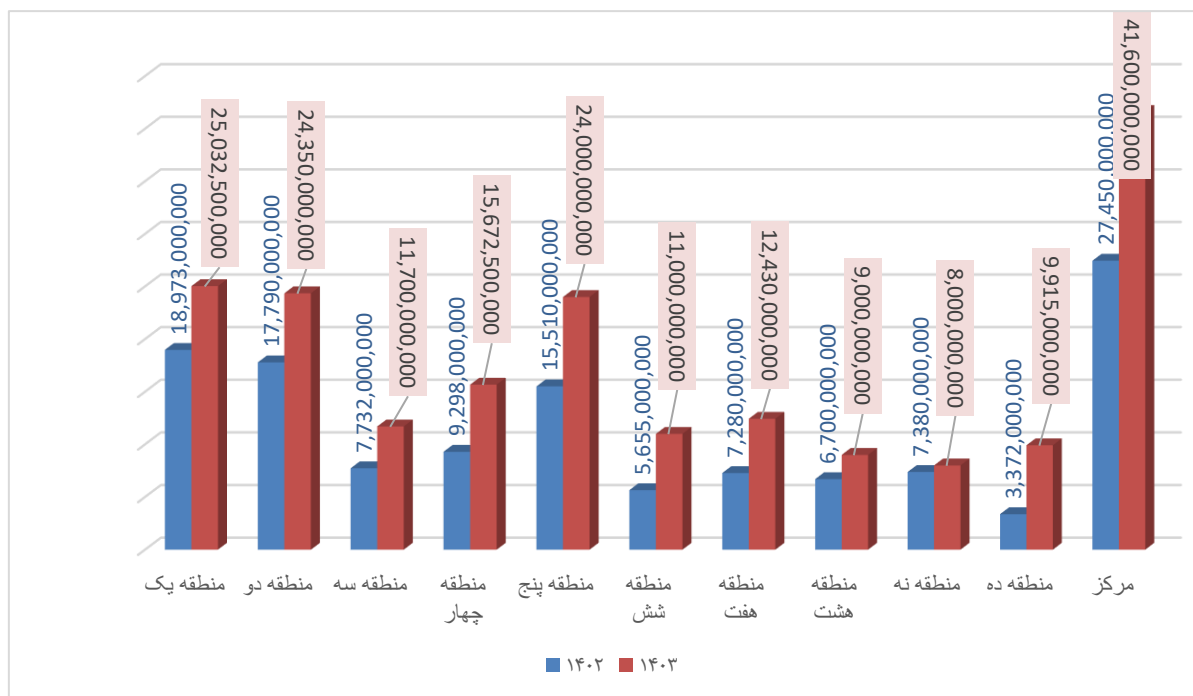
۲- بودجه پیشنهادی مناطق و مرکز در یک نگاه

جدول ۲: مقایسه مبلغ و سرانه بودجه مناطق ده‌گانه و مرکز در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ و بودجه مصوب سال ۱۴۰۲

ارقام به ریال

منطقه	بودجه مصوب ۱۴۰۲ با احتساب معین‌ها	تعداد جمعیت ۱۴۰۲	سرانه بودجه مصوب ۱۴۰۲ (ریال)	درصد از بودجه کل	تعداد جمعیت ۱۴۰۳	بودجه پیشنهادی ۱۴۰۳ با احتساب معین‌ها	سرانه بودجه پیشنهادی ۱۴۰۳	درصد از بودجه کل	میزان تغییرات در سهم (درصد)
منطقه یک	۱۸,۹۷۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۲۷۹۹۷	۸۳,۲۰۰,۰۰۰	۹۲/۱۴	۲۲۹۳۶۵	۲۵,۰۳۲,۵۰۰,۰۰۰	۱۰۹,۱۳۰,۰۰۰	۹۹/۱۲	۱.۹۳
منطقه دو	۱۷,۷۹۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۴۲۶۰۰	۷۳,۳۰۰,۰۰۰	۹۹/۱۳	۲۵۰۰۱۴	۲۴,۳۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۷,۴۰۰,۰۰۰	۶۴/۱۲	۱.۳۵
منطقه سه	۷,۷۳۲,۰۰۰,۰۰۰	۲۱۱۳۱۲	۳۶,۶۰۰,۰۰۰	۰۸/۶	۲۰۸۱۳۸	۱۱,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۶,۰۰۰,۰۰۰	۰۷/۶	۰.۰۱
منطقه چهار	۹,۲۹۸,۰۰۰,۰۰۰	۳۱۳۸۶۲	۲۹,۶۰۰,۰۰۰	۳۱/۷	۳۱۳۶۷۳	۱۵,۶۷۲,۵۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۳/۸	۰.۸۲
منطقه پنج	۱۵,۵۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۹۵۳۵۲	۷۹,۴۰۰,۰۰۰	۲۰/۱۲	۲۰۷۹۵۲	۲۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۱۵,۴۰۰,۰۰۰	۴۵/۱۲	۰.۲۵
منطقه شش	۵,۶۵۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۴۸۱۶	۵۴,۰۰۰,۰۰۰	۴۵/۴	۱۰۵۶۸۸	۱۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۴,۰۰۰,۰۰۰	۷۱/۵	۱.۲۶
منطقه هفت	۷,۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۷۵۰۶۸	۴۱,۶۰۰,۰۰۰	۷۳/۵	۱۷۷۹۹۷	۱۲,۴۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۹,۸۰۰,۰۰۰	۴۵/۶	۱.۵۰
منطقه هشت	۶,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰۳۶۹	۲۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۷/۵	۳۰۵۱۲	۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۹۵,۰۰۰,۰۰۰	۶۷/۴	۰.۶
منطقه نه	۷,۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۶۲۳	۴,۵۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۸۰/۵	۱۸۵۶	۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۴,۳۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۵/۴	۰.۷۸
منطقه ده	۳,۳۷۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۷۹۰۹۱	۱۸,۸۵۰,۰۰۰	۶۵/۲	۱۷۷۸۵۹	۹,۹۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۵۵,۷۰۰,۰۰۰	۱۵/۵	۱.۵۰
مرکز	۲۷,۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۶۵۲۴۵۷	۱۶,۶۰۰,۰۰۰	۵۹/۲۱	۱۶۶۶۳۰۵	۴۱,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۵,۱۷۰,۰۰۰	۵۹/۲۱	+
کل (مرکز و مناطق)	۱۲۷,۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۶۵۲۴۵۷	۷۷,۰۰۰,۰۰۰	۰۰/۱۰۰	۱۶۶۶۳۰۵	۱۹۲,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۱۶,۶۰۰,۰۰۰	۱۰۰	-

نمودار شماره ۲: مقایسه مبلغ بودجه مناطق ده‌گانه و مرکز (بدون احتساب سازمان‌ها) در لایحه بودجه ۱۴۰۳ و بودجه مصوب ۱۴۰۲

جدول شماره ۳: مقایسه مبلغ بودجه مناطق ده‌گانه و مرکز (بدون احتساب سازمان‌ها) در لایحه بودجه ۱۴۰۳ و بودجه مصوب ۱۴۰۲ ارقام به ریال

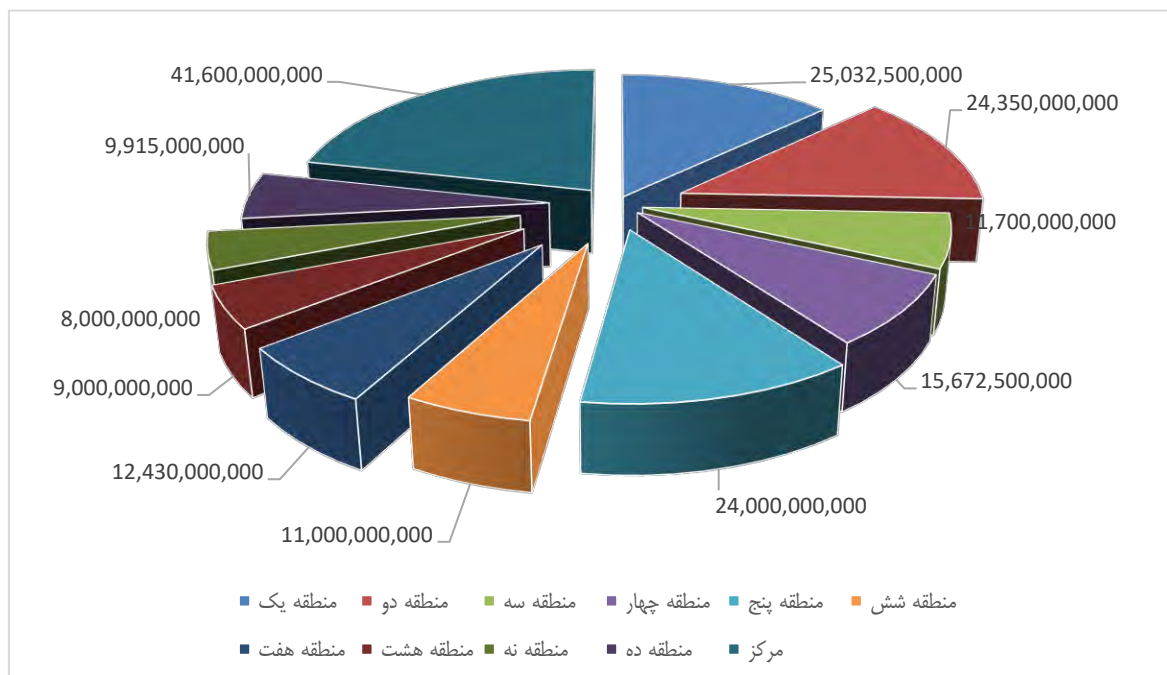
حوزه	بودجه مصوب ۱۴۰۲ با احتساب معین‌ها	بودجه پیشنهادی ۱۴۰۳ با احتساب معین‌ها	اختلاف	میزان تغییرات (درصد)
منطقه یک	۱۸,۹۷۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۵,۰۳۲,۵۰۰,۰۰۰	۶,۰۵۹,۵۰۰,۰۰۰	۹۴/۳۱
منطقه دو	۱۷,۷۹۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۴,۳۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۶,۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۸۷/۳۶
منطقه سه	۷,۷۳۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۱,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳,۹۶۸,۰۰۰,۰۰۰	۳۲/۵۱
منطقه چهار	۹,۲۹۸,۰۰۰,۰۰۰	۱۵,۶۷۲,۵۰۰,۰۰۰	۶,۳۷۴,۵۰۰,۰۰۰	۵۶/۶۸
منطقه پنج	۱۵,۵۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۸,۴۹۰,۰۰۰,۰۰۰	۷۴/۵۴
منطقه شش	۵,۶۵۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۵,۳۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۵۲/۹۴
منطقه هفت	۷,۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۲,۴۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۵,۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۷۴/۷۰
منطقه هشت	۶,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۳/۳۴
منطقه نه	۷,۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰/۸
منطقه ده	۳,۳۷۲,۰۰۰,۰۰۰	۳,۳۷۲,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰/۱۹۴
مرکز	۲۷,۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۱,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۴,۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۵/۵۱
جمع	۱۲۷,۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۹۲,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۵,۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۱/۵۷

طبق جدول و نمودار فوق شهرداری مرکز با بودجه چهار هزار و یکصد و شصت میلیارد تومانی و سهم ۱۲/۹۹ درصدی از بودجه مرکز و مناطق، در رتبه نخست بودجه پیشنهادی سال ۱۴۰۳ قرار دارد که این رقم نسبت به بودجه مصوب سال جاری افزایش ۵۱/۵۵ درصدی را نشان می‌دهد. منطقه یک شهرداری بیشترین سهم از بودجه پیشنهادی را بعد از شهرداری

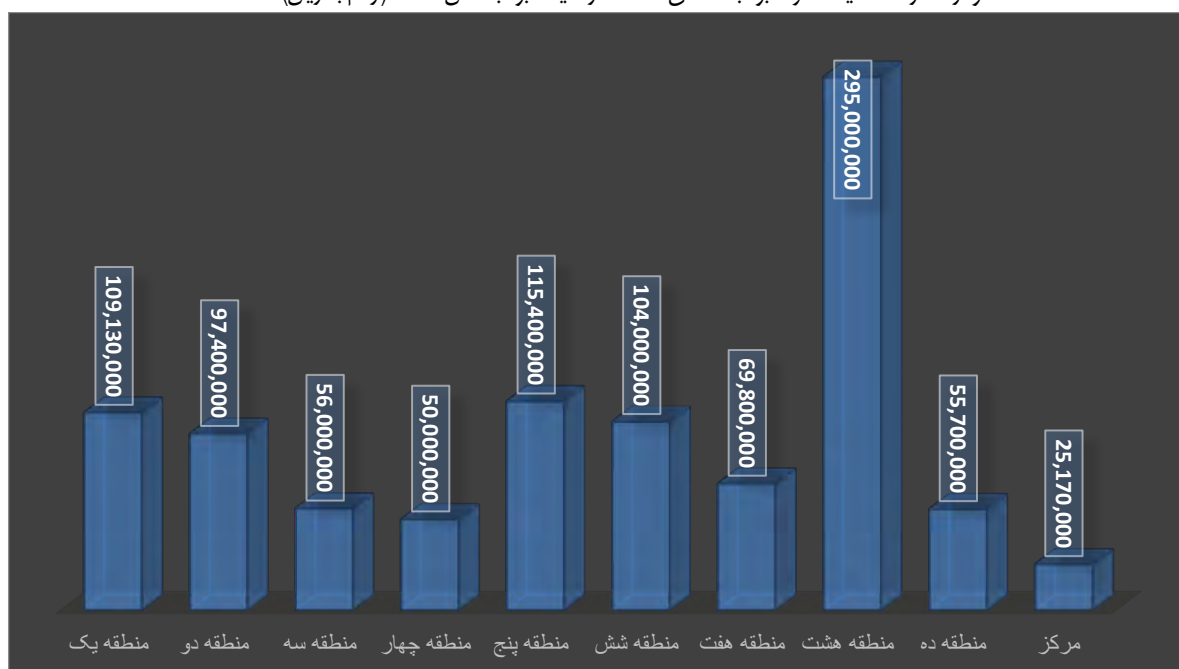
مرکز با مبلغ دو هزار و پانصد و سه میلیارد تومان به خود اختصاص داده است که نسبت به بودجه مصوب سال جاری از افزایش ۳۲ درصدی برخوردار شده است. سهم این منطقه از بودجه پیشنهادی برابر با ۱۳ درصد می باشد که نسبت به سال جاری ۱/۹۳ درصد کاهش نشان می دهد. منطقه دو با مبلغ دوهزار و چهارصد و سی و پنج میلیارد تومان و با سهم ۱۲/۶۴ درصدی از بودجه پیشنهادی در رتبه سوم بیشترین سهم از بودجه کل را دارد. بودجه این منطقه نسبت به بودجه مصوب سال جاری افزایش ۳۶/۸۷ درصدی داشته است. سهم این منطقه نیز از بودجه کاهش ۱/۳۵ درصدی را نشان می دهد. در رتبه چهارم، منطقه پنج شهرداری با رقم دوهزار و چهارصد میلیارد تومان قرار دارد که این رقم نسبت به بودجه مصوب سال جاری ۵۴/۷۴ درصد رشد داشته است. سهم این منطقه از بودجه مصوب در سال جاری ۱۲/۲۰ است که در بودجه پیشنهادی با تغییر اندک ۰.۲۵ درصدی مواجه است. مناطق چهار و سه شهرداری با رقم به ترتیب هزار و پانصد شصت و هفت میلیارد و هزار و صد هفتاد میلیارد تومانی در رتبه‌های بعدی قرار دارند و به ترتیب از افزایش ۶۸/۵۶ و ۵۱/۳۲ درصدی نسبت به بودجه مصوب سال ۱۴۰۲ برخوردار شده‌اند این مناطق به ترتیب سهم ۸/۱۳ و ۶/۱۰ درصدی از بودجه پیشنهادی مرکز و مناطق را دارند، تغییرات در سهم منطقه چهار از بودجه پیشنهادی افزایش ۰.۸۲ را نشان می دهد اما منطقه سه تغییری نداشته است. منطقه هفت شهرداری با رقم یک هزار و دویست و چهل و سه میلیارد تومان قرار دارد که با افزایش ۷۰/۷۵ درصدی نسبت به سال قبل ۶/۴۵ درصد از بودجه کل را به خود اختصاص داده است. سهم این منطقه از بودجه مرکز و مناطق، نسبت به سال قبل افزایش ۱.۵ درصدی را نشان می دهد و در رتبه هفتم قرار دارد. منطقه شش با رقم هزار و صد میلیارد تومان و با افزایش ۹۴/۵۰ درصدی نسبت به بودجه سال جاری در رتبه هشتم از تخصیص بودجه قرار دارد. سهم این منطقه از بودجه پیشنهادی ۵/۷ درصد می باشد که نسبت به سال جاری ۱/۲۶ درصد افزایش داشته است. در رتبه نهم، منطقه ده شهرداری با رقم نهصد و نود و یک میلیارد تومان و با افزایش ۱۹۴ درصدی نسبت به سال مواجه است و سهم ۵/۱۵ درصدی از بودجه را دارد. سهم این منطقه از بودجه پیشنهادی افزایش ۱/۵۰ درصدی را نشان می دهد. منطقه نه شهرداری با رقم هشتصد میلیارد تومان در رتبه دهم تخصیص بودجه قرار دارد که این رقم نسب به بودجه مصوب سال جاری با افزایش ۸/۴۰ درصدی مواجه بوده و ۴/۱۵ درصد از بودجه مرکز و مناطق را به خود اختصاص داده است. در این سهم‌بندی بودجه، در انتهای این رتبه‌بندی قرار دارد و با کاهش سهم ۰.۸۵ درصدی نیز مواجه است.

۳- سرانه بودجه به تفکیک مناطق

نمودار شماره ۴: مقایسه سهم بودجه مناطق ده‌گانه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ (ارقام به ریال)

نمودار شماره ۵: مقایسه سرانه بودجه مناطق ده‌گانه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ (ارقام به ریال)

یکی از روش‌هایی که باعث می‌شود مردم بتوانند نسبت‌های بودجه را بهتر درک کنند، محاسبه سرانه است. حجم لایحه بودجه پیشنهادی مرکز و مناطق ۱۴۰۳ شهرداری تبریز با مبلغ ۱۹۲۷۰ میلیارد تومان است. اگر این عدد را به ۱۶۶۶۳۰۵ نفر جمعیت تبریز تقسیم کنیم، عدد حاصل حدود ۱۱ میلیون و ۶۶۰ هزار تومان خواهد شد. در زیر به بررسی سرانه هر یک از مناطق ده‌گانه شهر تبریز در لایحه بودجه پیشنهادی پرداخته شده است.

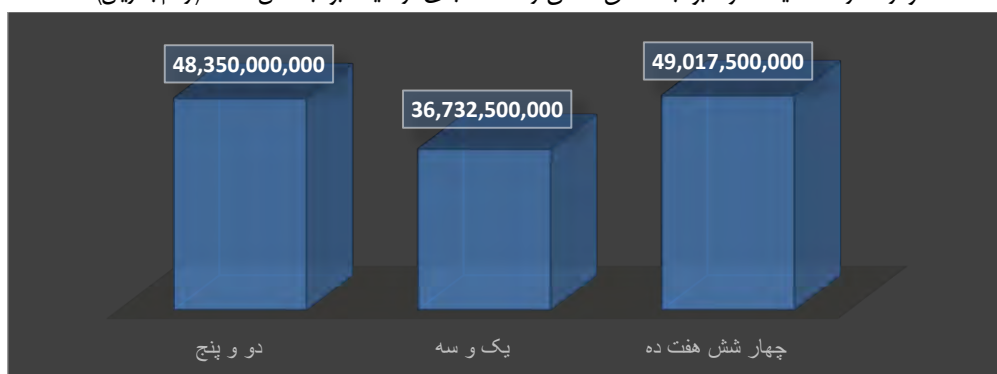
طبق نمودار فوق، بالاترین سرانه در بین مناطق با مبلغ حدود بیست و نه میلیون و پانصد هزار تومان به ساکنین شهرداری منطقه هشت با تعداد جمعیت ۳۰۵۱۲ نفر تعلق دارد به عبارتی سهم هر شهروند ساکن منطقه هشت از بودجه پیشنهادی مبلغ بیست و نه میلیون پانصد هزار تومان است. منطقه تاریخی و فرهنگی هشت به جهت غلبه بافت تجاری بر بافت مسکونی دارای جمعیت ساکن کمتری نسبت به سایر مناطق مورد بررسی است که منجر به تفاوت سرانه بودجه این منطقه شده است. شهرداری منطقه پنج با سرانه یازده میلیون و پانصد چهار هزار تومانی با جمعیت ۲۰۷۹۵۲ هزارنفری قرار دارد. رتبه این منطقه در سرانه بودجه جایگاه دوم قرار دارد. شهرداری منطقه یک با سرانه ده میلیون و نهصد و سیزده هزار تومانی با جمعیت ۲۲۹۳۶۵ هزارنفری در رتبه سوم در تخصیص سرانه از بودجه قرار دارد. رتبه چهارم سرانه منطقه شش با مبلغ ده میلیون و چهارصد هزار تومان است، جمعیت این منطقه ۱۰۵۶۸۸ نفر می باشد. جمعیت ۲۵۰۰۱۴ هزارنفری منطقه دو شهرداری با سرانه نه میلیون و هفتصد و چهار هزار تومانی در رتبه پنجم این تقسیم‌بندی قرار دارد. جمعیت ۱۷۷۹۹۷ نفری منطقه هفت با سرانه شش میلیون و ششصد و هشتاد هزار تومانی در رتبه ششم قرار دارد. ساکنین شهرداری منطقه سه با تعداد جمعیت ۲۰۸۸۳۸ نفری و با مبلغ پنج میلیون و ششصد هزار تومانی در رتبه هفتم این تقسیم‌بندی است. جمعیت ۱۷۷۸۵۹ هزارنفری منطقه ده با سرانه پنج میلیون و پانصد و هفتاد هزار تومانی در رتبه هشتم قرار دارد. منطقه چهار شهرداری با جمعیت ۳۱۳۶۷۳ نفری از سرانه پنج میلیون برخوردار است و در رتبه انتهای قرار دارد.

منطقه نه شهرداری با جمعیت ۱۸۵۶ نفری با سرانه چهارصد و سی و یک میلیون تومانی دارای بیشترین سرانه است که به جهت شرایط روبه‌توسعه، لزوم استقرار زیرساخت‌های شهری و جمعیت‌پذیری کم، از بررسی‌ها و تقسیم‌بندی سرانه کنار گذاشته شده است.

شهرداری مرکز به‌عنوان حامی مالی و اداری مجموعه شهرداری با بودجه چهار هزار و سیصد میلیارد تومان در بودجه پیشنهادی و جمعی ۱۶۶۶۳۰۵ نفری تبریز دارای سرانه دو میلیون و پانصد و هفده هزار تومانی است که باید این عدد را به نسبت جمعیت هر یک از مناطق به سرانه شهروندان در سال ۱۴۰۳ افزود.

۴- مقایسه سرانه مناطق همگن از نظر کالبدی

نمودار شماره ۶: مقایسه سرانه بودجه مناطق همگن از لحاظ کالبدی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ (ارقام به ریال)

نمودار فوق به بررسی سرانه مناطق همسان از نظر کالبدی (نوع بافت) در بودجه پیشنهادی ۱۴۰۳ می‌پردازد. مناطق یک و سه شهرداری از میانگین بودجه سه هزار و ششصد و هفتاد و سه میلیارد تومانی در سال ۱۴۰۳ برخوردارند. بودجه پیشنهادی این مناطق نسبت به بودجه مصوب سال قبل ۲۰/۸۰ درصد افزایش داشته است.

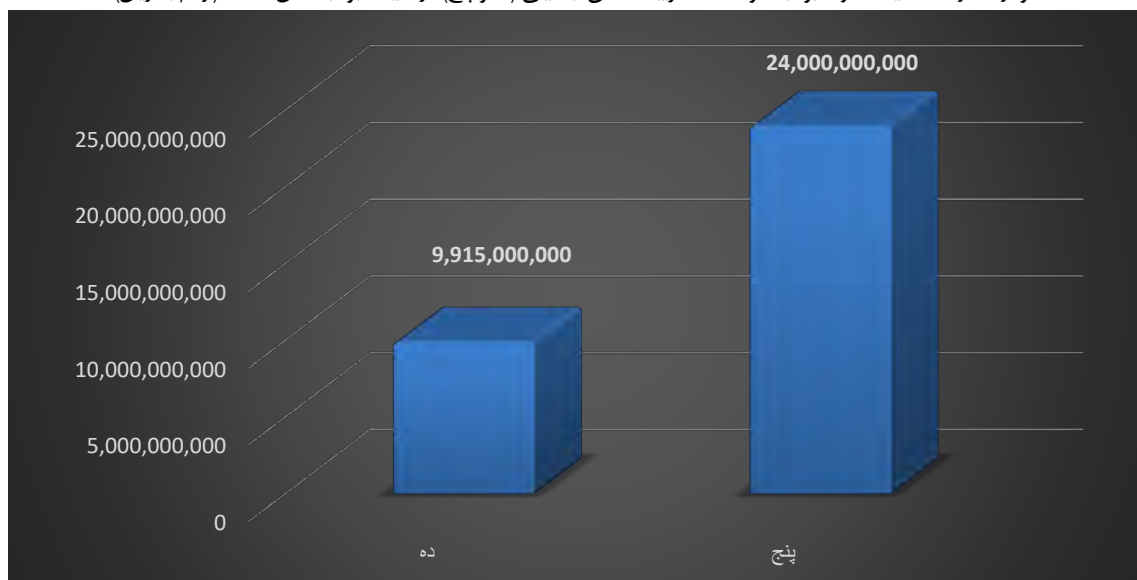
مناطق دو و پنج شهرداری با تعداد جمعیت ۴۵۷۹۶۶ نفر، از بودجه چهار هزار و هشتصد و سی و پنج میلیارد تومانی در بودجه پیشنهادی ۱۴۰۳ برخوردار می‌باشد. بودجه پیشنهادی این مناطق نسبت به بودجه مصوب سال قبل ۳۵/۴۰ درصد افزایش داشته است.

مناطق چهار، شش، هفت و ده شهرداری در لایحه پیشنهادی سال ۱۴۰۳ با تعداد جمعیت ۷۷۵۲۱۷ نفر، دارای بودجه چهار هزار و نهصد میلیارد تومانی است که نسبت به بودجه مصوب سال جاری ۱۱۷ درصد افزایش داشته است.

سرانه بودجه ۴۳ درصد (۷۷۵۲۱۷ نفر) از جمعیت تبریز (مناطق چهار، شش، هفت و ده شهرداری) با سرانه بودجه مناطق دو و پنج شهرداری با جمعیت ۴۵۷۹۶۶ نفری تقریباً برابر است.

۸۹۶۱۶۹ نفر از جمعیت ساکن مناطق (یک، دو، پنج و سه) برخوردار از بودجه ۸۵۰۰ میلیارد تومانی است. درحالی‌که ۷۷۵۲۱۷ نفر از جمعیت ساکن مناطق (چهار، شش، هفت و ده) برخوردار از ۴۹۰۰ میلیارد تومانی است. به عبارت دیگر درحالی‌که جمعیت مناطق چهار، هفت، شش و ده تقریباً برابر با جمعیت مناطق یک، دو، پنج و سه هست، بودجه پیشنهادی و سرانه بودجه مناطق کم‌برخوردار مذکور تقریباً یک و نیم برابر کمتر از مناطق برخوردار است.

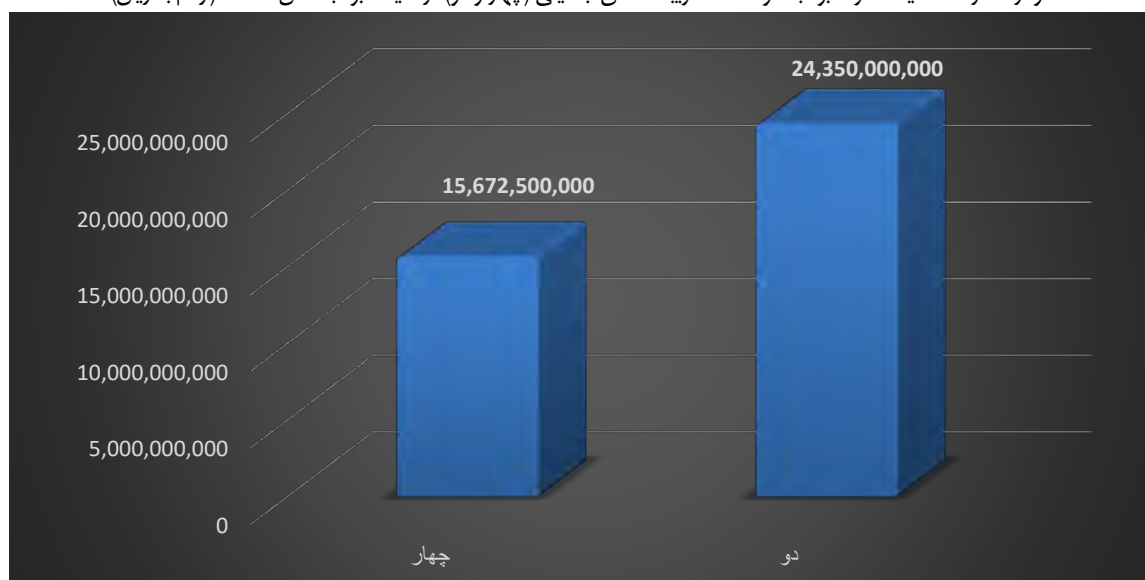
نمودار شماره ۷: مقایسه سرانه بودجه دو منطقه تقریباً همسان جمعیتی (ده و پنج) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ (ارقام به ریال)

نمودار فوق به مقایسه سرانه مناطق پنج و ده شهرداری که از لحاظ جمعیتی در شرایط مشابه و از لحاظ کالبدی در شرایط متفاوتی قرار دارند می‌پردازد. منطقه ده شهرداری با جمعیت ۱۷۷۸۵۹ نفری بودجه پیشنهادی نهصد و نود و یک میلیارد تومان دارد. این در حالی است که منطقه پنج با تعداد جمعیت ۲۰۷۹۵۲ نفری دارای بودجه پیشنهادی دو هزار و چهارصد

میلیارد تومانی است. اختلاف جمعیتی این دو منطقه تقریباً ۳۰ هزار نفر می‌باشد در حالی که اختلاف بودجه رقمی برابر با هزار و ششصد میلیارد تومان برای منطقه پنج می‌باشد.

نمودار شماره ۸: مقایسه سرانه بودجه دو منطقه تقریباً همسان جمعیتی (چهار و دو) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ (ارقام به ریال)

نمودار فوق به مقایسه سرانه مناطق دو و چهار شهرداری که از لحاظ جمعیتی در شرایط نسبتاً مشابه و از لحاظ کالبدی در شرایط متفاوتی قرار دارند می‌پردازد. منطقه دو شهرداری دارای بودجه پیشنهادی دوهزار و چهارصد و سی و پنج میلیارد تومانی است که نسبت به سال قبل ۲۴/۳۰ درصد افزایش داشته است. منطقه چهار شهرداری نیز دارای سهم هزار و پانصد و شصت و هفت میلیارد تومانی از بودجه می‌باشد که نسبت به سال قبل ۱۰۱ درصد افزایش داشته است. در حالی که هر دو منطقه تقریباً دارای شرایط کالبدی یکسانی می‌باشند اما به هیچ وجه سهم متناسبی از بودجه پیشنهادی ندارند. منطقه دو دارای سهم ۱۲/۶۴ درصدی و منطقه چهار دارای سهم ۸/۱۳ درصدی است.

باتوجه به هزینه‌های زیست محیطی استفاده از کاغذ، اسناد مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی فقط در قالب الکترونیک منتشر می‌شوند. متن کلیه اسناد، گزارش‌ها و طرح‌های پژوهشی تهیه شده در مرکز در وبگاه مرکز به نشانی: rctbz.tabriz.ir قابل دسترسی است. همچنین این متن‌ها در پرتال جامع مطالعات شهری ایران به آدرس icpus.tehran.ir بارگذاری شده است. لطفاً شما هم با چاپ نکردن این متن‌ها ما را در این زمینه یاری کنید.

نظر رسمی	اظهارنظر رسمی مرکز در موارد ارجاعی از طرف شورای اسلامی شهر یا شهرداری تبریز
دیدگاه	دیدگاه مرکز در موارد جاری شهری و نقد عملکرد و فعالیت‌های شهرداری و سایر دستگاه‌های اجرایی
گزارش تخصصی	گزارش تخصصی مستخرج از کمیته‌ها، گروه‌های کانونی یا نشست‌ها
انتقال دانش	ارسال مطالب گزیده شده یا چکیده مطالب و گزارش‌های سایر مراکز پژوهشی یا نشست‌های خارج از مرکز
یادداشت	اظهارنظر کارشناسی توسط افراد خبره که لزوماً مورد تأیید مرکز نیست
انعکاس	تبیین پیشنهاد، انتظار یا مطالبه کارشناسی یا مردمی
خلاصه مدیریت	خلاصه مدیریتی طرح‌های مطالعاتی انجام شده در مرکز
افکارسنجی	گزارش مستخرج از افکارسنجی عمومی یا موردی
تجربه مدیریت	گزارش تجربیات حوزه مدیریت شهری سایر شهرهای داخل و خارج کشور یا گزارش تجربه‌نگاری مدیریت شهری
پرسمان	بیان مسئله یا طرح سؤالاتی در خصوص مسائل جاری شهر از مدیریت شهری و درخواست پاسخگویی
شناخت شهر	گزارش شناخت وضع موجود در قالب متن نقشه یا اینفوگرافی
اسناد مرکز	آیین‌نامه‌ها، فرم‌ها، دفترچه‌های راهنما و سایر مستندات مربوط به شیوه فعالیت مرکز

بودجه ارائه شده توسط دستگاههای اجرایی سندی که برخلاف شعار، حرف و سخنرانی، با عدد و رقم نشان می‌دهد دستگاههای اجرایی چگونه عمل می‌کنند و مردم در آن سال می‌توانند چه انتظاراتی از آنها داشته باشند. این گزارش با بررسی شاخص سرانه شهروندی (سهم هر شهروند از لایحه بودجه) در پی بررسی و مقایسه سهم هر یک از مناطق شهری از بودجه کل شهرداری تبریز در لایحه بودجه ۱۴۰۳ است. آنچه نشان داده می‌شود، به‌عنوان شاخصی روشن و البته حداقلی، از بازنمایی رویکردها و سیاست‌های مدیریت شهری است. تحول در توزیع اعتبارات و عادلانه‌تر شدن روند توزیع، یکی از معیارهای اصلی ارزیابی عملکرد شورای اسلامی شهر و شهرداری تبریز، خواهد بود. مقایسه سرانه بودجه مناطق همگن از لحاظ کالبدی نشان می‌دهد حتی اگر مناطق هشت و نه شهرداری تبریز که اولی به دلیل وجود بافت‌های تاریخی و با ارزش و دومی به دلیل جمعیت بسیار پایین دارای شرایط خاصی هستند را از محاسبات حذف کنیم، یک فرد ساکن در یکی از مناطق چهار، شش، هفت و ده که بیشترین درصد مساحت بافت‌های ناکارآمد را دارند نصف سرانه یک فرد ساکن در مناطق مشابه جمعیتی یک، دو، سه و پنج از لایحه شهرداری سهم دارد. در مقایسه دودویی مناطق تقریباً مشابه جمعیتی این تفاوت بیشتر است به این صورت که ساکنان منطقه دو نسبت به منطقه چهار، سه و نیم برابر و ساکنان منطقه پنج نسبت به منطقه ده شهرداری، چهار و نیم برابر از لایحه بودجه شهرداری سهم دارند.

